

NON MARINE

NORWEGIAN INSURANCE PARTNERS NON MARINE AS

Finansdepartementet
Postboks 8008 - Dep.
0030 Oslo

FINANSDEPARTEMENTET	
19. JAN. 2004	
Saksnr.	d 1 2519-72
Arkivnr.	412 24

Deres ref.:

Vår ref.: GTN/L1

Bergen, 14. januar 2004

HØRINGSUTTÅELSE – UTKAST TIL FORSKRIFT OM FRIPOLISEREGISTER

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev av 19.11.2003 vedrørende utkast til forskrift om fripoliseregister. Registeret skal inneholde opplysninger om fripoliser og pensjonskapitalbevis utstedt etter lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon (og etter tilsvarende tidligere regler).

Arbeidsgruppen foreslår at formålet med et eventuelt fripoliseregister skal være å øke oversiktligheten og lette tilgangen til informasjon om pensjonsrettigheter, samt gi grunnlag til utarbeiding av statistikk og annet forskningsarbeid.

Departementet ber om synspunkter på følgende forhold:

- Behovet for et register over fripoliser utstedt fra tjenestepensjonsordningene i privat sektor og om merknader til arbeidsgruppens utkast til bestemmelser om et slikt register.
- Hvilke opplysninger om rettigheter som i tilfelle bør registreres.
- Synspunkter på om offentlige tjenestepensjonsordninger bør inkluderes i et eventuelt fripoliseregister, og om et fripoliseregister som omfatter offentlige tjenestepensjonsordninger bør organiseres annerledes enn et register som utelukkende registrerer fripoliser utstedt fra private tjenestepensjonsordninger.

Behovet for et register over fripoliser utstedt fra tjenestepensjonsordningene i privat sektor

I vår høring av NOU 1998: 1 utkast til lov om foretakspensjon mv, av 28.05.1998, ga NIP uttrykk for at vi var positive til at det ble opprettet et fripoliseregister. Vi uttalte at selv om registreringen av fripoliser ville være tidkrevende for livselskapene, ville dette medføre en effektivisering av rutinene ved innmelding av nye medlemmer på sikt, og ikke minst en korrekt registrering av fripolisere rettigheter. Videre ga vi uttrykk for at fripoliseregisteret derfor også burde omfatte fripoliser utstedt etter tidligere gjeldende regler om private tjenestepensjonsordninger. Dersom disse fripoliser ikke obligatorisk skulle omfattes av fripoliseregisteret, vil registeret i flere tiår fremover få en begrenset nytteverdi.

Vårt syn var sterkt preget av at en høy andel av de private tjenestepensjonsordningene på det tidspunktet praktiserte medregning av tjenestetid og opptjent pensjon i annet foretak ved opptak av nye medlemmer. I henhold til "1968-forskriften" sto arbeidsgiver fritt til å velge om medregning skulle praktiseres. Når medregning ble praktisert gjennom pensjonsavtalen, ble det ikke stilt krav til at opptjent pensjon i annet foretak for et medlem ble overført, og det ble ikke stilt krav til at medlemmene samtykket i slik overføring. Når en pensjonsordning praktiserte medregning, ble som hovedregel tjenestetid og opptjent pensjon både fra private og offentlige tjenestepensjonsordninger medregnet.

Lov om foretakspensjon § 4-11 fastsetter vilkår for medregning av tjenestetid i annet foretak. Første ledd fastsetter at regelverket kan inneholde bestemmelser om medregning av tjenestetid og opptjent pensjon. Foretaket har således fremdeles valgfrihet med hensyn til om medregning skal praktiseres eller ikke. Tredje ledd fastsetter imidlertid at det i regelverket for en pensjonsordning som praktiserer medregning, skal fastsettes som vilkår for medregning at midler knyttet til pensjon opptjent på grunnlag av tidligere tjenestetid i annet foretak blir overført til pensjonsordningen i den utstrekning ytelsene videreføres. For medlemmer som ikke samtykker til slik overføring eller på annen måte ikke oppfyller vilkåret, skal tjenestetiden beregnes uten hensyn til tidligere tjenestetid i annet foretak.

I henhold til Lov om foretakspensjon kan det ikke foretas medregning av tjenestetid fra offentlige tjenestepensjonsordninger.

I henhold til vår erfaring, og opplysninger vi har mottatt fra livselskapene, har en større andel av foretakene som har pensjonsordning praktisert medregning frem til pensjonsordningen ble tilpasset lov om foretakspensjon. Ved endringer av pensjonsavtalene ved tilpasning til Lov om foretakspensjon (senest per 31.12.2002) har dette endret seg. Vår erfaring nå er at tilnærmet samtlige pensjonsordninger *ikke* praktiserer medregning i henhold til Lov om foretakspensjon §§ 4-11 og 4-12 *for nye medlemmer som opptas etter at pensjonsordningen er tilpasset Lov om foretakspensjon*. Vi har erfart at både livselskapene, forsikringsmeglerne og andre rådgivere har gitt råd om å ikke praktisere medregning av følgende årsaker:

1. Dersom pensjonsordningen praktiserer medregning, har medlemmene i henhold til Lov om foretakspensjon § 4-11 (3) i praksis valgfrihet ved at det for medlemmer som ikke samtykker skal beregnes tjenestetid uten hensyn til tidligere tjenestetid. Dette vil kunne medføre at en rekke arbeidstakere som skifter arbeidsgiver vil be om en konsekvensanalyse med hensyn til om midlene skal overføres eller ikke. Det vil være tidkrevende å utarbeide slike konsekvensanalyser, spesielt også fordi fremtidig lønnsregulering vil få betydning for analyseresultatet (fremtidig antatt pensjon). Dessuten forutsettes det at arbeidstaker har en viss faglig kompetanse for å kunne treffe en "rett" beslutning på om midlene skal overføres eller ikke. Dersom de fleste arbeidstakere treffer rett beslutning, vil dette medføre høyere kostnader for foretaket fordi arbeidstakeren vil få høyere pensjon fra pensjonsordningen.

2. Det kan ikke foretas medregning av tjenestetid fra offentlige tjenstepensjonsordninger, hvilket kan bidra til en forskjellsbehandling av arbeidstakere som har vært medlem i private og offentlige tjenstepensjonsordninger.
3. Vilkårene for medregning har blitt relativt kompliserte, og dersom pensjonsordningen ikke praktiserer medregning vil dette bidra til en forenkling av et allerede relativt komplisert regelverk, samt bidra til enklere administrasjon både for foretaket og for livselskapene.

NB! Som følge av at de aller fleste foretak ikke praktiserer medregning for nye medlemmer som opptas etter at pensjonsordningen er tilpasset til Lov om foretakspensjon, mener vi at behovet for et fripoliseregister er betydelig redusert.

Videre kan adgangen til å slå sammen fripoliser på sikt redusere behovet for et fripoliseregister. Denne adgangen er imidlertid fremdeles lite kjent blant fripoliseinnehavere, og vi antar også at mange fripoliseinnehavere vil kvi seg for å sette i gang en prosess for slik sammenslåing som kan bli oppfattet som tidkrevende og komplisert. I henhold til våre erfaringer er også disse prosessene som p.t. ikke blir prioritert av livselskapene.

Etter den vesentlige endring vi har fått med hensyn til medregning av tidligere rettigheter er NIP nå mer nøytral med hensyn til etablering av et fripoliseregister. Vi er likevel fremdeles positive til at det etableres et register, fordi det vil bedre tilgangen til informasjon om enkelte og totale fripolisere rettigheter. Ved en vurdering av behovet for et register mener vi at følgende interesser bør prioriteres:

1. Fripoliseinnehavere får tilgang til et register som kan gi en total oversikt over egne fripoliser (antall, ytelser, utbetalingsperiode, pensjonsinnretning mm.). Tilgang til et register vil også være et effektivt hjelpemiddel ved vurdering om sammenslåing av fripoliser i henhold til Lov om foretakspensjon § 4-15.
2. En fripoliseinnehavers etterlatte får tilgang til et register som kan gi en total oversikt over fripoliser.
3. Livselskapene får tilgang til et register som kan gi fullstendige opplysninger om fripoliser for et medlem i en pensjonsordning. Disse opplysningene har en verdi dersom medlemmet skal opptas i en pensjonsordning som praktiserer medregning jfr. Lov om foretakspensjon §§ 4-11 og 4-12.

Arbeidsgruppen legger også vekt på at registeret skal gi grunnlag til utarbeiding av statistikk og annet forskningsarbeid. Dette kan være en positiv merverdi med registeret, men vi mener primært at det bør legges vekt på å fremme fripoliseinnehavernes interesser, idet vi mener livselskapene bør kunne levere nødvendige opplysninger om fripoliser til utarbeiding av statistikk og annet forskningsarbeid.

Lov om foretakspensjon § 4-14 (1) gir bestemmelser om at fripoliser skal registreres i et fripoliseregister. Registeret skal så vidt mulig omfatte fripoliser utstedt i henhold til tidligere gjeldende regler om private tjenstepensjonsordninger.

Det fremkommer ikke klart av Arbeidsgruppens anbefalinger om registeret også skal inneholde opplysninger om fripoliser utstedt i henhold til tidligere gjeldende regler om private tjenstepensjonsordninger. Vi vil anbefale at fripoliseregisteret også *bør* omfatte fripoliser utstedt før Lov om foretakspensjon trådte i kraft. Dersom disse fripoliser ikke obligatorisk skal omfattes av fripoliseregisteret, vil registeret få en begrenset nytteverdi i flere tiår fremover.

Om offentlige tjenstepensjonsordninger bør inkluderes i fripoliseregisteret

Gjennom en rekke år har vi erfart at personer som har vært ansatt i offentlig virksomhet har svært liten kunnskap om eventuelt opptjente fripoliserettigheter. Dette skyldes primært at offentlige tjenstepensjonsordninger har gitt lite informasjon om opptjente rettigheter, og dessuten at informasjonen ikke har vært spesielt tilgjengelig.

Dersom en arbeidstaker ønsker en fullstendig oversikt over sine totale pensjonsrettigheter er det viktig at også informasjon om opptjente rettigheter fra offentlige tjenstepensjonsordninger blir tilgjengelig. Dersom det skal etableres et fripoliseregister burde registeret således også omfatte informasjon om slike rettigheter. Alternativt burde de offentlige pensjonsordningene få pålegg om å kunne gi tilsvarende informasjon.

Kommentarer til utkast til forskrift om et fripoliseregister

Nedenfor vil vi gi våre kommentarer til utkast til forskrift om et fripoliseregister:

§ 3 Definisjoner

Med henvisning til punkt a vil vi presisere at Lov om foretakspensjon også krever at det skal utstedes fripoliser i andre tilfeller enn når arbeidstakeren fratrer sin stilling i foretaket. I denne sammenheng henviser vi til §§ 4-4 (2) c og 4-4 (3) b, § 4-13 (1), § 5-9 (2), § 15-3 (4), § 15-5 (7) og 15-6 (4). Vi nevner også § 3-10 (1) som gir vilkår for utmelding av pensjonsordningen for førtidspensjonerte arbeidstakere. For øvrig bemerkes at det ikke er knyttet en fripolise til en fortsettelsesforsikring når kravet til medlemstid ved utmelding av pensjonsordningen ikke er oppfylt.

§ 5 Hvilke opplysninger registeret skal inneholde

Vi mener at § 5 dekker de fleste av de opplysninger som er nødvendige for at registeret skal ha en full verdi for fripoliseinnehavere, for livselskapene, og for andre som får fullmakt til å innhente opplysninger på vegne av en fripoliseinnehaver. Det fremkommer imidlertid ikke klart om utbetalingsperiodens lengde skal registreres, og vi vil for ordens skyld bemerke at dette er en vesentlig opplysning som bør registreres.

Vi vil også anbefale at registeret kan gi opplysninger om fripolisens premiereserve (kapitalverdi) og andel av tilleggsavsetning. Dersom fripoliseregisteret ikke registrerer minst de opplysninger som er lagt til grunn i § 5 i utkastet til forskrift om et fripoliseregister, samt helst også opplysninger om premiereserve og andel av tilleggsavsetning, mener vi registeret vil ha en begrenset nytteverdi for fripoliseinnehavere og for andre som kan innhente opplysninger.

Videre erfarer vi at mange fripoliseinnehavere de senere år har reagert på at fripoliseytelsene har fått en svak eller ingen årlig regulering (oppskriving av ytelsene). Årsaken til dette er som kjent at tilført overskudd har utgjort kr 0 eller et begrenset beløp som følge av utviklingen i kapitalmarkedet, og som følge av avsetninger til tilleggsavsetning. De aller fleste fripoliseinnehavere er ikke kjent med at fripolisen er avsatt etter et rentegrunnlag (grunnlagsrente) på 4% eller 3% og at årlig avkastning minst må overstige disse rentesatser før det kan tilføres overskudd. Dette bidrar til sviktende tillit til livselskapene. Det kunne således være en fordel at fripoliseregisteret kunne bidra til å gi bedre informasjon om disse forholdene.

Ut over dette mener vi at de årlige kontoutskriftene for fripoliser gir god informasjon om opptjente rettigheter, pensjonsinnretning, forsikringsnummer etc. Vi har vanskelig for å tro at fripoliseregisteret vil kunne presentere samme informasjon på en mer lettfattelig og oversiktlig måte slik det fremkommer i rapporten fra arbeidsgruppen.

§ 6 Melding av opplysninger til fripoliseregisteret

I første setning fremkommer det at pensjonsinnretningene uten hinder av taushetsplikt skal gi opplysninger som nevnt i § 5 til fripoliseregisteret. § 5 f fastsetter at det skal registreres opplysninger om størrelsen på opparbeidede pensjonsrettigheter. Vi vil her spesielt bemerke at det er viktig at fripoliseregisteret årlig oppdateres med hensyn til oppskrivning av fripoliser som følge av tilført overskudd.

§ 8 Plikt til utlevering av opplysninger i registeret

En pensjonsinnretning bør etter vårt syn også ha rett til å få utlevert de opplysninger som andre pensjonsinnretninger forvalter. Dette er opplysninger som pensjonsinnretningene i en rekke år daglig har utvekslet, både i forbindelse med registrering av rettigheter ved medregning (som har et relativt lite omfang etter tilpasning til Lov om foretakspensjon – se ovenfor), men også i forbindelse med at pensjonsinnretningene yter service overfor arbeidstakere ved å utarbeide komplette oversikter over pensjonsrettigheter.

§ 9 Frist for å svare på henvendelser om innsyn

Det fremkommer av § 9 at utlevering av opplysninger fra fripoliseregisteret skal skje uten ugrunnet opphold, og senest innen 30 dager etter at henvendelsen kom inn til registeret. Vi erfarer at kravene til informasjon er økende, og dette gjelder også forventninger og krav til svarfrister. Vi er av den oppfatning at innen 30 dager er en altfor lang frist og at svarfristen burde settes til eksempelvis 5 dager. Dette burde være en realistisk frist, forutsatt de krav om teknologiske løsninger som bør gjelde for organisasjonen som skal drive fripoliseregisteret.

§ 14 Kostnader og gebyr for tjenester

§ 14 fastsetter at fripoliseregisteret ikke kan kreve betaling for utlevering av opplysninger til fripoliseinnehavere og andre pensjonsberettigede i henhold til fripolisen. Videre skal opplysninger som angitt i § 10 annet ledd være tilgjengelig vederlagsfritt. Fripoliseregisteret kan etter avtale med Finansdepartementet kreve betaling ved pensjonsinnretningenes melding etter § 6.

En modell for fordeling av kostnader og gebyr for tjenester bør ikke bidra til krysssubsidiering. Fripolisenes administrasjonsreserve burde derfor etter vårt syn ideelt sett finansiert kostnadene. En utfordring er imidlertid at fripolisens administrasjonsreserve fastsettes når fripolisen utstedes, og tilleggskostnader må derfor belastes på annen måte. Arbeidsgruppen uttaler at pensjonsinnretningene vil kunne påføres merarbeid og økte kostnader i form av krav til hvordan opplysningene skal tilrettelegges og overføres, og for å unngå krysssubsidiering, vil vi derfor anbefale at dette spørsmålet blir nærmere utredet dersom fripoliseregisteret skal opprettes.

Oppsummering og avsluttende bemerkninger

NIP har som nevnt vært positive til at det opprettes et fripoliseregister, forutsatt at registeret omfatter opplysninger om fripoliser både før og etter at Lov om foretakspensjon trådte i kraft.

Imidlertid er vi nå mer nøytrale etter at de aller fleste foretak (med få unntak) ikke praktiserer medregning av tidligere rettigheter for nye medlemmer som opptas etter tilpasning av pensjonsordningene til Lov om foretakspensjon. Vi anser med denne endring i praksis at behovet for fripoliseregisteret er betydelig redusert.

Adgangen til sammenslåing av fripoliser kan også bidra til å redusere behovet for et fripoliseregister, men vi erfarer likevel at denne adgangen foreløpig er svært lite kjent, samtidig som vi erfarer at fripoliseinnehavere kvir seg for å sette i gang en slik prosess som kan oppfattes som tidkrevende og komplisert, samtidig som vi erfarer at livselskapene ikke prioriterer slike henvendelser.

Vi mener at § 5 i utkast til forskrift om et fripoliseregister dekker de opplysninger et fripoliseregister skal inneholde, men vil bemerke at registeret også bør registrere opplysninger om utbetalingsperiodens lengde. Videre vil vi anbefale at registeret registrerer opplysninger om fripolisens premiereserve og andel av tilleggsavsetning. Videre er det vesentlig at registeret oppdateres årlig for eventuell oppskrivning av fripolisen som følge av tilført overskudd.

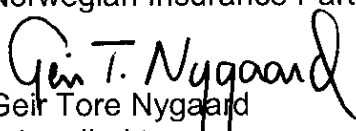
Vi har også kommentert at utlevering av opplysninger fra registeret bør besvares innen 5 dager, hensyntatt de krav som vi forventer fripoliseinnehavere vil ha til en slik prosess.

Dersom et fripoliseregister skal etableres bør det vurderes nærmere hvordan kostnader og gebyr for tjenester skal belastes og fordeles mellom forsikringer og pensjonsordninger slik at krysssubsidiering i størst mulig grad unngås.

Videre vil vi bemerke at det bør utarbeides en fullstendig kravspesifikasjon til organisasjonen som eventuelt skal administrere fripoliseregisteret, herunder til medarbeidernes faglige kompetanse, tilgjengelighet, utsendelse av opplysninger om fripoliser, svarfrister, teknologiske løsninger etc.

Med vennlig hilsen
Norwegian Insurance Partners Non Marine AS

Geir Tore Nygaard
Adm. direktør